

ירושלים, א' בניסן תשע"א
5 באפריל 2011
076/2010

תיקון (07/04/2011): עמוד זה (מסומן באדום).

החקלאות בישראל בשנת 2010 Agriculture in Israel - 2010

בשנת 2010:

- ערך התפוקה החקלאית¹ - 26.5 מיליארד ש"ח, עלייה **נומינלית** של 0.8% לעומת 2009
- ערך התשומה החקלאית² - 15.6 מיליארד ש"ח, עלייה **נומינלית** של 7.1% לעומת 2009
- ירידה של כ-14% בכמות הירקות, תפוחי אדמה ומקשה, בין היתר כתוצאה מגלי החום שפקדו את ישראל בשנת 2010
- כמות התוצרת המיועדת ליצוא ירדה ב-1.9%, לעומת עלייה של 10.0% בשנה הקודמת
- מחירי התוצרת ליצוא עלו ב-8.3% לעומת 2009
- עלייה של 43.7% בכמות אבוקדו המיוצאת לעומת 2009
- עלייה של 6.3% בכמות פרי הדר המיוצאת לעומת 2009
- ירידה של 22.6% בכמות עגבניות שרי המיוצאת לעומת 2009
- ירידה של 16.0% במחירי הדשנים והזבלים לעומת 2009

בשנת 2010 ערך התפוקה החקלאית היה 26.5 מיליארד ש"ח (גידולים צמחיים 16.2 מיליארד ש"ח, ובעלי חיים 10.3 מיליארד ש"ח) – עלייה של 0.8% לעומת שנת 2009. התוצר המקומי הגולמי (ערך התפוקה החקלאית פחות התשומה הקנויה כגון: דשנים, חומרי הדברה וכ', כולל הבלאי³) היה כ-12.7 מיליארד ש"ח. התוצר המקומי הנקי (תוצר מקומי גולמי ללא הבלאי) היה 10.9 מיליארד ש"ח, ובנוסף לכך כ-0.5 מיליארד ש"ח פיצויים ותקבולים נוספים בענף (כגון: פיצויים מביטוח, עקב פיצויי החקלאים בגין הקרה, ותקבולים אחרים) – ירידה של 5.4% לעומת השנה הקודמת. ההכנסה הנובעת מחקלאות הסתכמה ב-11.4 מיליארד ש"ח.

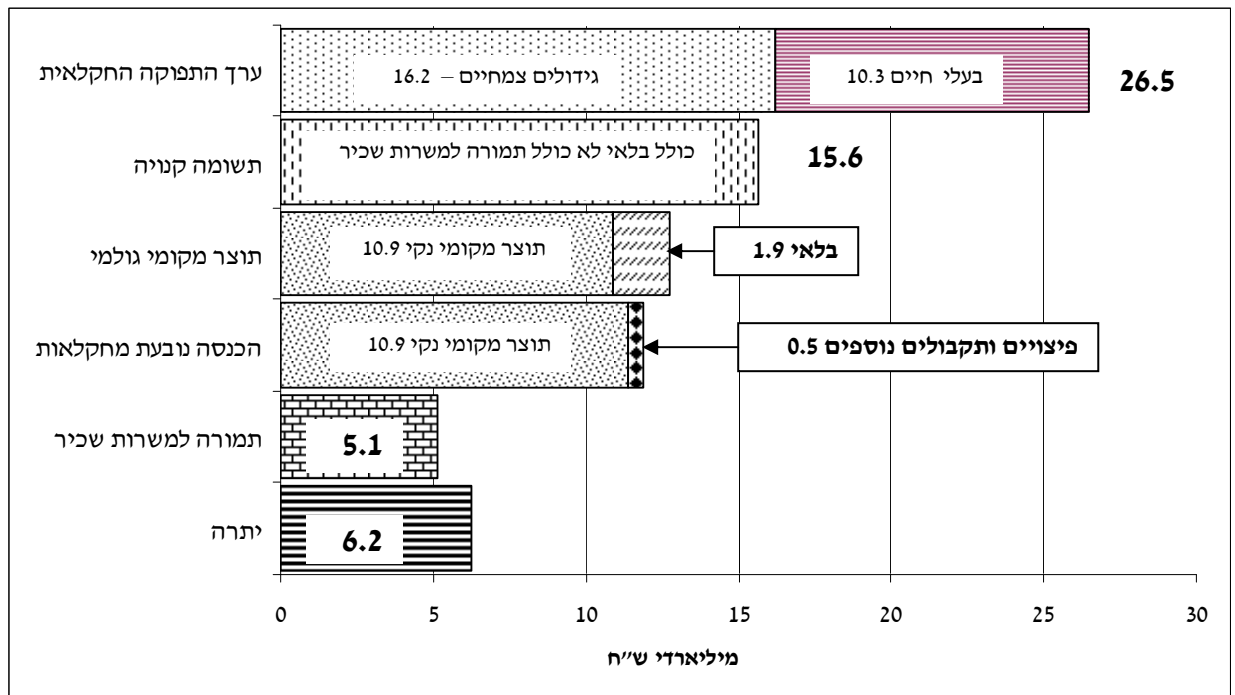
היתרה לחקלאים, לאחר ניכוי התמורה למשרות שכיר, בשנת 2010 הייתה 6.2 מיליארד ש"ח – ירידה של 15% לעומת שנת 2009. בחישוב היתרה לא הופחתו תשלומי הריבית שמשלמים החקלאים עבור פעולות ייצור.

¹ תפוקה חקלאית - ערך הייצור החקלאי בתוספת השקעה במטעים צעירים ובייעור
² תשומה חקלאית - סך החומרים והשירותים שנקבו ע"י ענף החקלאות מענפים אחרים בישראל ומיבוא תוצרת הביניים והפחת במחירי חידוש.
³ מבטא את ערך ירידת הערך של הנכסים הקבועים שטרם תמו חייהם הכלכליים, כתוצאה משחיקה פיזית, מהתיישנות ומנזק מקרי.

כתבה: חנה טובי

לקבלת הסברים ניתן לפנות אל יחידת הדוברות בטל : 02-6527845

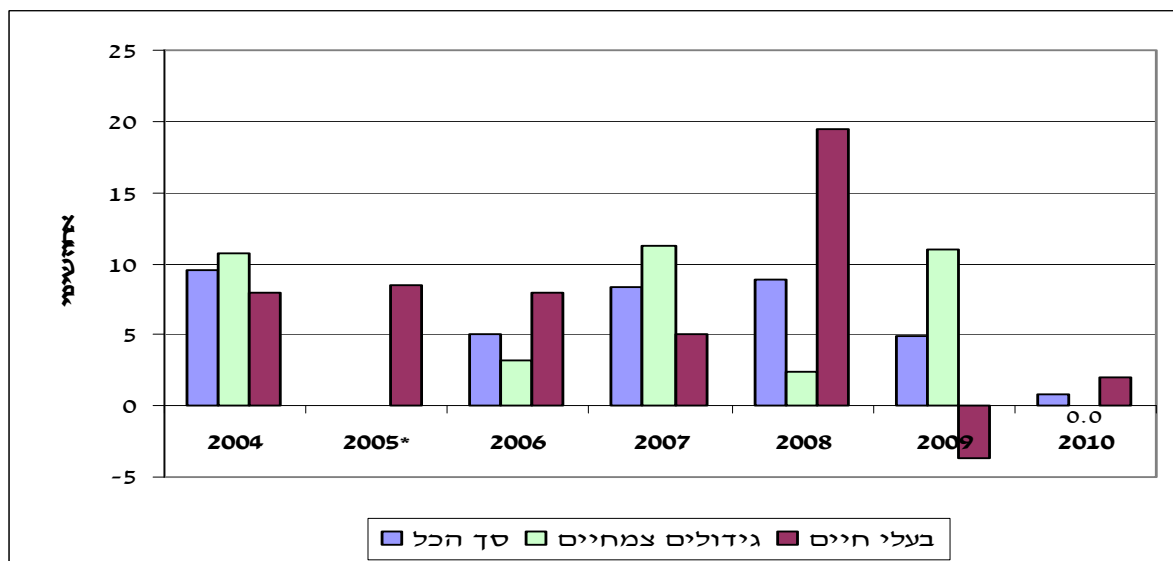
תרשים 1. חשבון ענף החקלאות 2010 (במיליארדי ש"ח)

בשנת 2010 כמות התפוקה החקלאית הכוללת ירדה ב-2.1%. חלה ירידה בכמות התפוקה הצמחית (4.4%, בעיקר בגידולי שדה, בירקות ובמטעים). לעומת זאת, חלה עלייה בכמות תפוקת בעלי החיים (1.7%). במקביל, חלה עלייה של 3.0% במחירי התפוקה החקלאית ועלייה של 0.8% בערך התפוקה הכולל (עלייה של כ-2% בערך תפוקת בעלי החיים וערך התפוקה הצמחית נותר ללא שינוי).

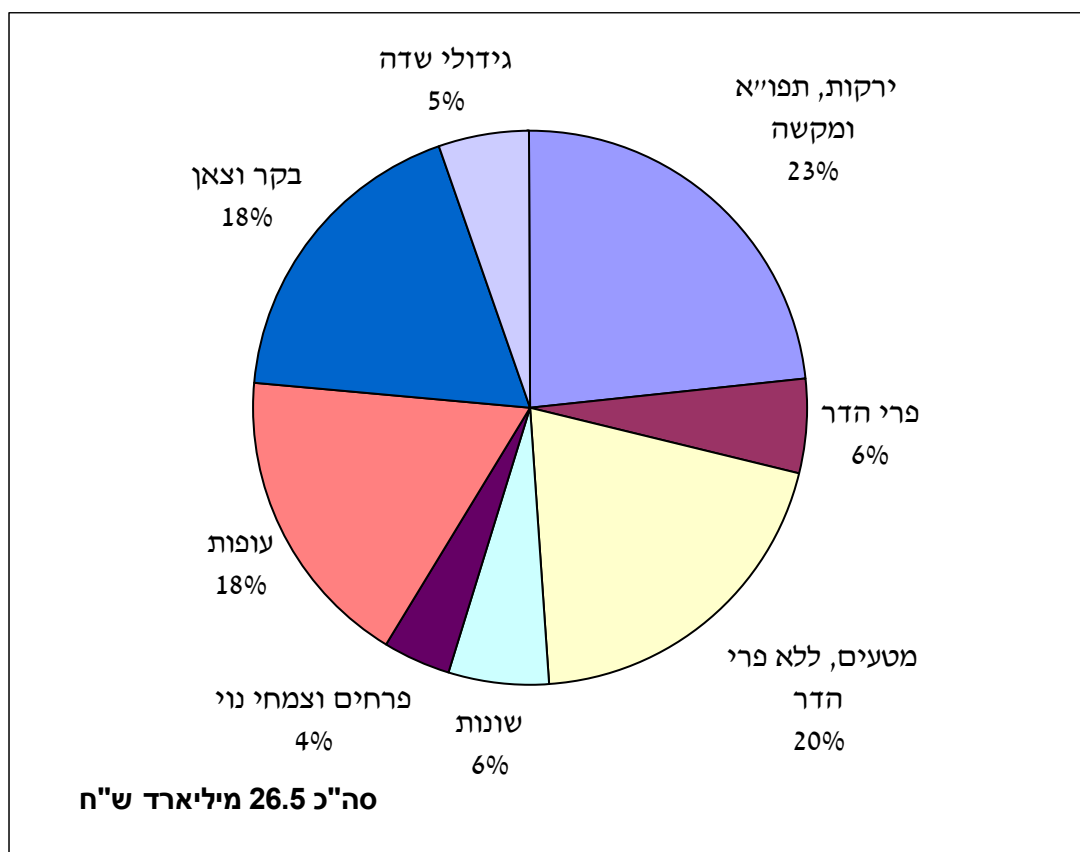
בשנת 2010 חלה ירידה של כ-14% בכמות הירקות, תפוחי אדמה ומקשה, בין היתר כתוצאה מגלי החום שפקדו את ישראל במהלך השנה. בנוסף חלה ירידה בכמות של חלק מהפירות הנשירים הזקוקים למנת קור במהלך החורף כדי להגיע ליבולים טובים, הנזק שנגרם למגדלים הביא לעליית מחירים בפירות הקיץ (מחירי השזיפים עלו ב-39%, מחירי האפרסקים עלו ב-19.3%).

תרשים 2. אחוז השינוי בערך התפוקה החקלאית – כל שנה לעומת קודמתה

* בשנת 2005 שונתה שיטת החישוב עבור גידולים צמחיים ולכן לא ניתן להשוותה לשנה הקודמת

תרשים 3. ערך התפוקה החקלאית, לפי ענף

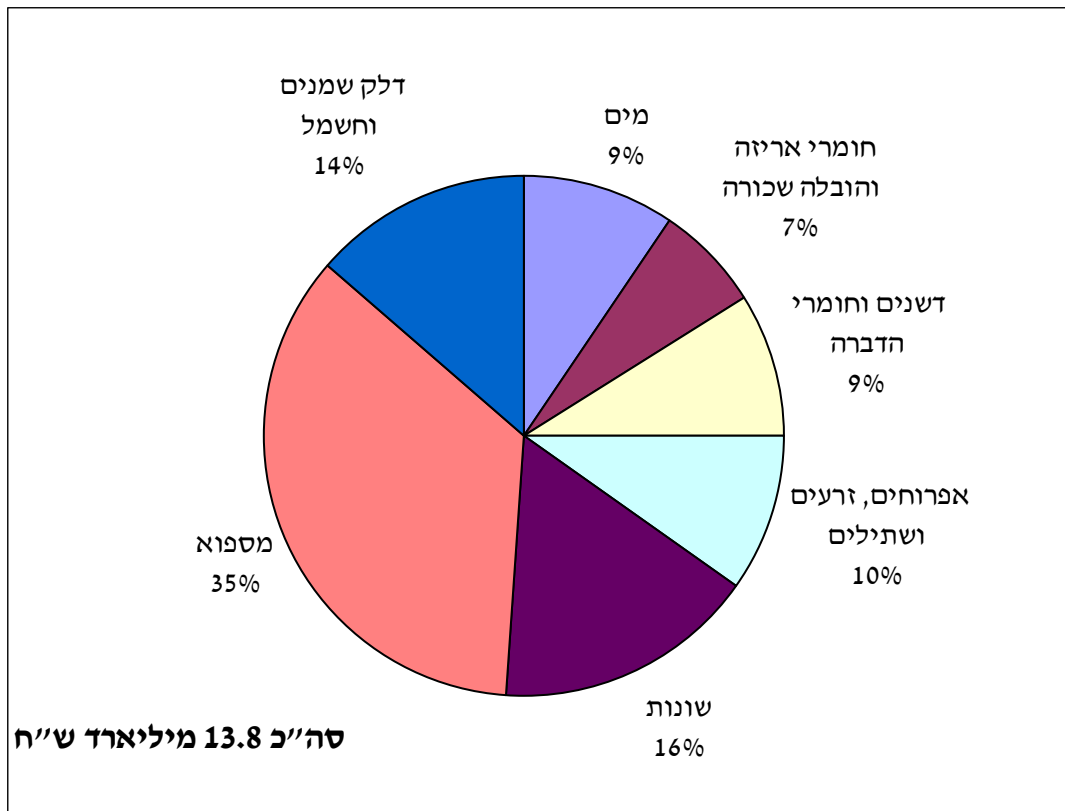

לוח 1. שינויים בתפוקה החקלאית ובמחיר, כל שנה לעומת קודמתה (אחוזים), לפי יעדים

יעד	אחוז שינוי כמותי		אחוז שינוי במחיר	
	2010	2009	2010	2009
סך הכל	5.1	-2.1	3.0	-0.2
יצוא	10.0	-1.9	8.3	3.3
תעשייה	-3.6	4.0	0.3	0.4
שוק מקומי	9.0	-5.5	3.7	-2.4
תוצרת ביניים ועודפים	15.8	-10.9	-2.0	-0.2

בערך היצוא החקלאי בשנת 2010 (בהשוואה לשנת 2009) חלה עלייה של 6.2%. מבין תוצרי החקלאות ליצוא, נרשמה עלייה של כ-6.3% בכמות פרי הדר, אשר לוותה בעליית מחיר בשיעור של 2.3%. במקביל, נרשמה עלייה של 14.8% בכמות מטעים, ללא הדרים שיוצאה, וירידה של 2.7% במחיר.

תרשים 4. התשומה הקנויה בחקלאות – ללא בלאי

בשנת 2010 נרשמה עלייה של 3.1% במחירי התשומה הקנויה בחקלאות, לעומת ירידה של 9.1% משנת 2008 לשנת 2009. בשנת 2010 חלה עלייה במחירי הדלק, השמנים והחשמל (16.8%), במחירי המים (5.6%), במחירי המספוא (5.0%) ובמחירי החלפים ותיקונים (1.9%), חלה ירידה במחיר הדשנים והזבלים (16.0%), חומרי האריזה (3.7%) חומרי הריבוי (2.8%) ומינהל ושונות (1.0%). מחירי שאר רכיבי התשומה החקלאית נותרו כמעט ללא שינוי. כמות החלפים והתיקונים ששווקה לחקלאים עלתה ב- 12.8%, כמות חומרי ההדברה ששווקה לחקלאים עלתה ב-12.5%, כמות המספוא ששווקה לחקלאים עלתה ב- 10.9% וכמות המים ששווקה לחקלאים עלתה ב-9.2%.

הגדרות:

תפוקה: ערך הסחורות והשירותים שיוצרו על ידי יחידה כלכלית ואשר נהיו זמינים לשימוש מחוץ ליחידה זו, בתוספת ערך הסחורות והשירותים שיוצרו לשימושים סופיים עצמיים.

תפוקה חקלאית: תוצרת חקלאית (ליעדי שיווק מקומי, יצוא ותעשייה, וכן עודפים) שיוצרה במשך השנה (החקלאית או הקלנדרית), כולל תוצרת ששווקה לאחר תום אותה שנה. התפוקה החקלאית כוללת: תוצרת משווקת, צריכה עצמית במשק, שינוי באינוונטר חי, תוצרת ביניים והשקעות במטעים צעירים ובייעור.

תקופת ההתייחסות: לגבי גידולים שייצורם מסתיים עד 30 בספטמבר (כגון פירות הקיץ), הנתונים לשנת לוח זהים לאלה של שנה חקלאית. עבור ירקות ובעלי חיים ותוצרתם, הנתונים מסוכמים לשנת לוח. נתוני פרי הדר, אבוקדו, בננות וגידול פרחים הם לפי שנה חקלאית.

צריכה מקומית: תוצרת חקלאית שהופנתה לצריכה ישירה של האוכלוסייה בישראל; כולל תוצרת הנצרכת בידי בעל המשק ומשפחתו ("צריכה עצמית").

תעשייה מקומית: תוצרת המסופקת לתעשייה, לרבות תוצרת המיוצאת לאחר עיבוד תעשייתי.

יצוא חקלאי: תוצרת חקלאית טרייה המיוצאת למעשה באותה שנה. היצוא אינו כולל מכירות לאזורי יהודה והשומרון וחבל עזה.

תוצרת ביניים: תוצרת חקלאית שלאחר ייצורה משמשת בשלב נוסף של תהליך הייצור החקלאי, או מושמדת (כגון שעורה המשמשת להזנת בעלי חיים). המידע על תוצרת זו כולל נתונים של השמדת תוצרת חקלאית, של שינוי באינוונטר חי ושל מכירות לאזורי יהודה והשומרון וחבל עזה.

תפוקת בעלי חיים לבשר – הנתונים במשקל חי. נתוני השחיטות בבתי המטבחים מתקבלים מהשירותים הווטרינריים.

תשומה: סך כל החומרים והשירותים מענפים אחרים בישראל ומיבוא שנרכשו בידי החקלאים (התשומה הקנויה), תוצרת הביניים והפחת במחירי חידוש.

ההכנסה שמקורה בחקלאות: הכנסתם של גורמי הייצור "הראשוניים" (עבודה והון) המועסקים בחקלאות. ההכנסה נאמדת על ידי הפחתת ערך התשומה מהערך של התפוקה החקלאית ושל הפיצויים והתקבולים הנוספים לענף.

האומדנים המופיעים כאן של ההכנסה שמקורה בחקלאות שונים מאלה המופיעים בפרסומי חשבונאות לאומית, שבהם נוספות ההכנסות ממוסדות שלא למטרות רווח המגיעות לענף החקלאות.

פיצויים ותקבולים נוספים לענף: כלל ההעברות לענף (פרט לסובסידיות ליחידת תוצרת), כולל פיצויים מחברות הביטוח (כגון נזקי טבע), פיצויי בצורת, פיצויים עבור קיצוץ במים, השלמת שכר ותקבולים אחרים לענף (כגון הדברת מזיקים, פיצויים בגין מחלות ושנת שמיטה, סיוע בגין נזקי טבע). תקבולים אלו מתייחסים לשנה שבה הועברו לחקלאים.

תמורה למשרות שכיר (מונח קודם: "תמורה לעבודת שכירים"): סך ההוצאה לשכר ומשכורת והוצאות נלוות לשכר ומשכורת. אינה כוללת זקיפת שכר לעבודת בעלי המשקים.

מלאי הון: כולל הון יציר מוחשי ולא מוחשי (תכנה); דהיינו, לא כלולים בו נכסי הון לא יציר ונכסים כספיים. כמו כן לא כלולים בו מלאי חומרי גלם, מוצרים מוגמרים ומוצרים בתהליך.

מלאי ההון במשק החקלאי: ערך כולל של הנכסים הפיזיים הקבועים המשמשים לייצור תוצרת חקלאית: מטעים, בעלי חיים, ציוד ומכונות חקלאיות, מבנים חקלאיים, רשת השקיה, חממות, בריכות דגים ומפעלי ניקוז. משנת 1970 נכללת גם הכשרת קרקע לחקלאות. מלאי ההון אינו כולל את ערך הנכסים: קרקע, יערות, מפעלי מים, מבני מגורים, כבישים, רשתות חשמל וכד'. כמו כן, לא נכלל ערך הנכסים בענף הדיג ואף לא ערך מטוסי ריסוס.

מלאי ההון מחושב לפי שיטת "המלאי המתמיד". לפי שיטה זו כוללים במלאי ההון של שנה מסוימת את סכום ההשקעות הגולמיות שבוצעו עבור נכסים שבשל "אורך חייהם" עדיין מנכים עבורם פחת.

מדדי המחירים המשמשים לניכוי ההשקעות השנתיות שבאמצעותן מחשבים את מלאי ההון, הם מדדי מחירים ספציפיים לכל סוג נכס.

מלאי הון גולמי: סך כל הנכסים הקבועים שטרם תמו "חייהם" הכלכליים.

מלאי הון נקי: סך כל הנכסים הקבועים שטרם תמו "חייהם" הכלכליים, בניכוי הבלאי המצטבר על נכסים אלו.

מועסקים: הנתונים מורכבים מנתוני סקר כוח אדם, מנתוני השכירים מאזורי יהודה והשומרון וחבל עזה העובדים בחקלאות בישראל, ומשנת 1992 – גם מנתוני העובדים הזרים.

תמורה למשרות שכיר: מבוססת על סדרות השכר כפי שמתקבלות מסיכומים של דיווחי המעבידים למוסד לביטוח לאומי, כולל שכר העובדים אשר משולם באמצעות מינהל התשלומים של שירות התעסוקה, וכן תוספות של תנאים סוציאליים שהמעבידים משלמים.

מים: הנתונים מתקבלים מרשות המים המכינה סיכומים סטטיסטיים מדוחות חודשיים.

TABLE 1.- AGRICULTURE ACCOUNT

לו 1.- חשבון ענף החקלאות

	אחוז שינוי, כל שנה לעומת קודמתה Percentage of change compared with previous year						מיליוני ש"ח, במחירים שוטפים(1) NIS millions, at current prices(1)			
	השינוי במחיר Price change			השינוי בכמות Quantitative change			*2010	R2009	R2008	
	*2010	R2009	R2008	*2010	R2009	R2008				
OUTPUT(2)	3.0	-0.2	11.0	-2.1	5.1	-3.7	26,486.3	26,315.5	25,091.5	תפוקה(2)
Crops	4.7	0.0	8.4	-4.4	11.1	-8.3	16,207.4	16,238.1	14,628.2	גידולים צמחיים
Livestock and their products	0.3	-0.6	15.0	1.7	-3.1	3.9	10,278.9	10,077.5	10,463.3	בעלי חיים ותוצרתם
INPUT										תשומה
(excluding compensation for employee jobs)(3)	1.9	-8.3	13.5	5.1	-2.4	-1.4	15,630.3	14,593.7	16,305.9	(לא כולל תמורה למשרות שכיר)(3)
Input (purchased and from intermediate produce)	3.1	-9.1	15.4	5.8	-2.9	-3.0	13,757.4	12,609.2	14,276.1	תשומה (קנויה ומתוצרת ביניים)
Depreciation	-5.9	-3.3	2.2	0.3	1.1	9.4	1,872.8	1,984.4	2,029.8	בלאי
DOMESTIC PRODUCT										תוצר מקומי
Gross				-9.7	15.4	-0.1	12,728.9	13,706.3	10,815.4	גולמי
Net				-11.3	18.6	-2.2	10,856.0	11,721.9	8,785.6	נקי
COMPENSATION AND OTHER RECEIPTS(4)							522.1	551.8	785.2	פיצויים ותקבולים נוספים(4)
Compensation from insurance							311.6	292.8	(6)594.6	פיצויים מביטוח
Compensation for drought							31.6	29.2	29.9	פיצויי בצורת
Compensation for reduced water quotas							40.0	79.5	6.1	פיצויי קיצוץ במים
Other receipts							139.0	150.3	154.6	תקבולים אחרים
INCOME DERIVING FROM AGRICULTURE(5)							11,378.1	12,273.6	9,570.8	הכנסה שמקורה בחקלאות(5)
Thereof: Compensation for employee jobs(3)							5,136.5	4,913.6	4,852.3	מזה: תמורה למשרות שכיר(3)

(1) At average prices of each year.

(2) Including intermediate produce. Excluding Gardening (021).

(3) Former term: "compensation of employees".

(4) Including payment for farmer only. Excluding subsidies and compensation for research, marketing, etc.

(5) Net domestic product, compensation and other receipts.

(6) The income resulted from compensation for frost damages.

R = Revised data

* = Provided data

(1) במחירים ממוצעים של כל שנה.

(2) כולל תוצרת ביניים. לא כולל את ענף הגינון (021).

(3) מונח קודם: "תמורה לעבודת שכירים".

(4) כולל תשלום לחקלאי בלבד. לא כולל תמיכות ופיצויים ששולמו עבור מחקר, שיווק וכד'.

(5) תוצר מקומי נקי בתוספת פיצויים ותקבולים נוספים.

(6) העלייה נבעה מפיצויים עבור נזקי הקרה.

R = נתונים מתוקנים

* = נתונים ארעיים

TABLE 2. – AGRICULTURAL OUTPUT VALUE

לוח 2.- ערך התפוקה החקלאית

	אחוז שינוי, כל שנה לעומת קודמתה Percentage of change compared with previous year						מיליוני ש"ח, במחירים שוטפים(1) NIS millions, at current prices(1)			
	השינוי במחיר Price change			השינוי בכמות Quantitative change			*2010	R2009	R2008	
	*2010	R2009	R2008	*2010	R2009	R2008				
TOTAL	3.0	-0.2	11.0	-2.1	5.1	-3.7	26,486.3	26,315.5	25,091.5	סך הכל
CROPS	4.7	0.0	8.4	-4.4	11.1	-8.3	16,207.4	16,238.1	14,628.2	גידולים צמחיים
Field crops	-5.2	1.9	17.4	-10.5	9.8	-18.5	1,400.7	1,650.0	1,475.0	גידולי שדה
Vegetables, potatoes and melons	5.6	-0.6	-1.6	-7.6	17.8	-4.5	6,209.2	6,362.0	5,467.3	ירקות, תפוחי אדמה ומקשה
Citrus	8.3	-17.3	37.8	0.1	20.4	-12.8	1,469.5	1,355.8	1,362.7	פרי הדר
Plantations, excluding citrus	3.8	4.1	14.2	-3.0	12.1	-2.8	5,290.6	5,256.7	4,473.3	מטעים, ללא פרי הדר
Flowers and garden plants	11.4	8.3	8.9	..	..	..	1,061.5	890.4	1,048.4	פרחים וצמחי נוי
Other crops	8.0	2.4	-2.0	-0.6	-11.9	32.3	775.9	723.1	801.5	גידולים שונים
LIVESTOCK AND THEIR PRODUCTS	0.3	-0.6	15.0	1.7	-3.1	3.9	10,278.9	10,077.5	10,463.3	בעלי חיים ותוצרתם
Poultry	-2.0	3.8	14.2	2.2	-0.8	1.9	4,724.3	4,715.1	4,582.1	עופות
Cattle	1.2	-6.5	22.2	2.2	-6.8	9.8	3,801.3	3,674.5	4,217.0	בקר
Sheep and goats	3.9	7.7	12.0	2.5	0.4	-1.6	1,031.4	967.8	895.3	צאן
Fish	22.2	-10.0	-26.1	-4.0	7.7	-0.4	410.0	429.8	476.1	דגים
Pigs	1.9	-5.3	-1.5	-6.4	-4.6	-4.2	207.5	176.9	182.4	חזירים
Other	0.8	-1.4	2.0	-8.8	4.2	-7.2	104.3	113.4	110.4	שונות

(1) At average prices of each year.

R = Revised data

* = Provided data

. . = Unknown or not for publication

(1) במחירים ממוצעים של כל שנה.

R = נתונים מתוקנים

* = נתונים ארעיים

. . = נתונים בלתי ידועים או שאינם ניתנים לפרסום

TABLE 3.- INPUT IN AGRICULTURE(1)

לוח 3.- תשומה בחקלאות(1)

	אחוז שינוי, כל שנה לעומת קודמתה						ערך (מיליוני ש"ח, במחירים שוטפים) Value (NIS millions, at current prices)			
	Percentage of change compared with previous year						*2010	R2009	R2008	
	השינוי במחיר Price change			השינוי בכמות Quantitative change						
	*2010	R2009	R2008	*2010	R2009	R2008				
TOTAL	1.9	-8.3	13.5	5.1	-2.4	-2.4	15,630.3	14,593.7	16,305.9	סך הכל
Fodder	5.0	-22.6	19.5	10.9	-3.2	-4.0	4,867.8	4,179.8	5,576.3	מספוא
Water	5.6	2.0	7.7	9.2	-9.4	-5.4	1,305.7	1,132.5	1,225.2	מים
Packing materials	-2.7	-0.3	2.7	0.4	3.0	-5.4	561.3	580.7	565.8	חומרי אריזה
Fertilizers and manures	-16.0	-6.0	65.4	2.0	-8.4	-18.5	508.8	593.8	690.1	דשנים וזבלים
Hired transport	2.0	-0.9	8.9	-2.1	-0.6	-2.3	347.3	347.8	353.0	הובלה שכורה
Spare parts and repairs	1.9	4.3	6.8	12.8	0.5	15.9	603.8	525.4	501.4	חלפים ותיקונים
Fuel, lubricants and electricity	16.8	-3.4	25.9	-1.0	0.1	-3.0	1,873.6	1,620.8	1,677.1	דלק, שמנים וחשמל
Pesticides	0.0	-0.7	7.6	12.5	0.5	-9.9	701.2	623.6	624.7	חומרי הדברה
Chicks, seeds and seedlings	-2.8	-1.2	10.4	4.4	-2.9	-1.9	1,352.6	1,333.3	1,389.9	אפרוחים, זרעים ושתילים
Administration and miscellaneous	-1.0	2.2	2.1	-1.2	-2.2	5.1	1,635.3	1,671.5	1,679.0	מינהל ושונות
Depreciation	-5.9	-3.3	2.2	0.3	1.1	9.4	1,872.8	1,984.4	2,029.8	בלאי

(1) Excluding compensation for employee jobs (former term: "compensation of employees").

R = Revised data

* = Provided data

(1) אינו כולל תמורה למשרות שכיר (מונח קודם: "תמורה לעבודת שכירים").

R = נתונים מתוקנים

* = נתונים ארעיים